

ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ПОШИРЕННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ І

Поняття корупції у загальноприйнятому розумінні цього явища вперше було сформульовано 34-ю Сесією Генеральної Асамблеї ООН у 1979 р. Фахівцями цієї організації корупцію визначено як «виконання посадовими особами будь-яких дій або ж бездіяльність у сфері виконання їх посадових повноважень за винагороду у всякій формі в інтересах того, хто надає цю винагороду як з порушенням посадових інструкцій, так і без їх порушення». Корупція є двостороннім процесом, в який залучені представники як державного, так і приватного сектора, які вчиняють протиправні і неетичні дії, підривають економіку країни, завдають шкоди її соціальним і політичним інститутам. Корупція є симптомом слабкості політичної, соціальної, правової та економічної системи держави. Ефективними критеріями, що допомагають виявити чи є ті чи інші дії корупцією, є ступінь відкритості, прозорості та підзвітності даних дій.

До основних причин виникнення корупції в Україні можна віднести:

- нерівномірність розвитку ринкового господарства. Під час посилення кризового стану економіки такі негативні явища, як інфляція, безробіття тощо, стають сприятливими умовами для збільшення обсягів тіньової економіки. Тобто за таких умов зменшується ефективність регулюючої ролі держави, що призводить до зростання корупованості;
- розшарування суспільства на бідних і багатих. За рахунок державного майна збагатилася невелика група населення в Україні, яка мала безпосередній доступ до нього. Олігархами в Україні стають через тіньову приватизацію державної власності;
- суперечність між швидкозмінними умовами ринкового господарства та чинним законодавством;
- суперечність між законодавчою та морально-етичною нормами підприємництва. Узагалі закони, представлені інтересами держави, повинні мати морально-етичну складову. Але через слабкість сприйняття сучасним підприємцем такої складової, він не завжди підтримує державні інтереси, а іноді вони перебувають навіть у протистоянні;
- суперечності в політичній системі, які представлені владою і бізнесом. Відомо, що поєднання влади і бізнесу – це олігархія, яка посилює дію тіньової економіки;
- потреба у виживанні населення в складних умовах становлення ринкових відносин;
- створення штучного дефіциту ресурсів. Така ситуація приносить вигоду посадовим особам у вигляді хабара як необхідного інструменту щодо отримання необхідних для виробничої діяльності ресурсів.

Варто зазначити і той факт, що, хоча суд не входить у десятку найкорумпованіших інститутів, судова гілка влади у нас є майже підконтрольною виконавчій, що ніяк не сприяє об'єктивності процесів. Наслідками поширення корупції в Україні є: підриг соціальної довіри й верховенства права; руйнація соціальної моралі та почуття справедливості в населення; перешкоджання функціонуванню ринку та деформація нормальних систем розподілу; зниження громадської відповідальності, посилення соціальної напруженості у регіонах, зневіра у ефективності державної політики тощо.

Прийняття вищими органами державної влади рішень у даній сфері не дає суттєвих позитивних результатів через низьку виконавську дисципліну, формальний підхід до виконання поставлених завдань. Як результат – проблема корупції залишається гострою.

Корупція, впливаючи на внутрішньоекономічні, соціальні та політичні процеси, а також на зовнішньоекономічні відносини, створює передумови для соціального вибуху. Це становить реальну проблему для забезпечення як економічної, так і національної безпеки країни.

Отже, там, де ігноруються принципи верховенства права, законності, справедливості, гуманізму, де забувають про соціальний закон співвідношення інтересів та потреб, як правило, виникають причини та умови, які безпосередньо не тільки сприяють, а навіть підштовхують до корупційної ймовірності. Найкращим способом боротьби з корупцією на персональному рівні є знання. Чим більше людина знатиме законодавство, механізми вирішення певного питання, тим більше вона буде захищеною від корупції.